

ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

KREIPIMASIS DĖL PAGALBOS 2017 M. METEOROLOGINIŲ REIŠKINIŲ PADARINIAMS ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖJE LIKVIDUOTI SUTEIKIMO

2017 m. rugsėjo 13 d.
Rokiškis

Šiais metais Rokiškio rajono žemdirbius ypatingai vargino šalti ir lietingi vasaros orai, ypatingai pragaištingos oro sąlygos susidarė javapjūtės metu – 2017-08-21–2017-08-27 laikotarpiu iškrito 3,5 karto didesnis kritulių kiekis už įprastą daugiametį. Melioracijos sistemos dėl nusidėvėjimo ir ypatingai didelio staiga iškritusio kritulių kiekio nepajėgė taip greit sugerti vandens. Dabartiniu metu esančios oro sąlygos ir perteklinis drėgmės kiekis dirvose neleidžia tęsti derliaus nuėmimo, vykdyti žemės dirbimo, žiemkenčių sėjos darbų. Papildomų kuro sąnaudų reikalauja ne tik sunkiomis sąlygomis vykdomi lauko darbai bet ir javų valymas, o ypatingai – džiovinimas.

2017-08-25 Rokiškio rajono ūkininkų sąjungos taryba kreipėsi į Rokiškio rajono savivaldybės administraciją su prašymu dėl ekstremaliosios situacijos paskelbimo. Vykdamas Rokiškio rajono ūkininkų sąjungos prašymą Rokiškio rajono savivaldybės žalos žemės ūkio naudmenų pasėliams dėl gamtinių reiškinių, fizinių ar juridinių asmenų veiklos komisija 2017-08-25 ir 2017-08-28 apžiūrėjo ūkininkų savivaldos organizacijos nurodytus žemės ūkio pasėlių laukus. Vykdamas apžiūrą 2017-08-25, po stiprios visą parą trukusios liūties (paros kritulių kiekis – 41,5 mm), nurodytuose plotuose devynių savininkų pasėlių laukai rasti apsemti. Pakartotinai 2017-08-28 apsilankius minėtuose laukuose, vanduo dirvoje buvo susigėręs. Minėta komisija konstatavo, kad ekstremalių įvykių kriterijus (ne mažesniame negu 10 ha vientisame dėl liūties žuvęs žemės ūkio pasėlių plotas) nepasiektas. 2017-09-06 Rokiškio rajono ūkininkų sąjunga pakartotinai kreipėsi į Rokiškio rajono savivaldybės tarybą, merą, administracijos direktorių su prašymu paskelbti ekstremalią padėtį. 2017 m. rugsėjo 6 d., dalyvaujant Rokiškio rajono žemdirbiškų organizacijų atstovams, įvyko Rokiškio rajono savivaldybės ekstremalių situacijų komisijos (toliau – Komisijos) posėdis. Komisija išnagrinėjo pateiktus dokumentus, iš klausė posėdžio dalyvius. Lietuvos Respublikoje galiojantys teisės aktai neleido Komisijai priimti teigiamo sprendimo dėl savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo. Komisija nutarė kreiptis į Lietuvos Respublikos Vyriausybę, prašydama atsižvelgti į teisės aktuose nenumatytas aplinkybes ir įvertinti situaciją Rokiškio rajone. Net ir paskelbus savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją, valstybės paramos žemdirbiai negalėjo tikėtis, nes paramos nuostatos netaikomos teikiant valstybės paramą žemės ūkio veiklos subjektams už patirtą žalą ir nuostolius žuvus ar nukentėjus augalų pasėliams dėl stichinių meteorologinių reiškinių, nuo kurių draudimo įmonės draudžia.

Pasėlių draudimas, kaip visoje respublikoje (draudžiami ne daug kaip 7 proc. deklaruoto pasėlių ploto), taip ir Rokiškio rajone dėl draudimo sąlygų nelankstumo, nepastovumo nėra patraukli žemdirbių pajamų stabilizavimo priemonė. 2017 m. nuo liūčių poveikio viena iš labiausiai nukentėjusių kultūrų buvo žirniai, o minėto pasėlio nuo liūčių poveikio apdrausti net nebuvo galimybių, nes rapsų bei ankštinių augalų pasėlių išgulimo rizika nėra draudžiamasis įvykis. Dar vienas nedraudžiamas atvejis – stovinčio vandens pasėliams padaryti nuostoliai. Šių

metų didžioji augalininkystės produkcijos nuostolių priežastis kaip tik ir buvo perteklinis lietus, virš dirvos stovintis vanduo.

Rokiškio rajone 20 tūkst., arba 60 proc., gyventojų gyvena kaime, žemės ūkio veiklą vykdo apie 4 tūkst. ūkių. Vidutinis ūkio dydis – 16 ha. Dėl bendro iškritusių kritulių kiekio (tai liudija žymiai pakilęs upių ir ežerų vandens lygis), dirvose susikaupusios drėgmės, kuri nebeturi galimybių sumažėti, ūkininkų nuostoliai ir toliau didėja, nepriklausomai nuo ūkio dydžio ar veiklos rūšies. Žemdirbiai ne tik negaus planuotų pajamų, jų gamybos sąnaudos bus nuostolingos, bet ir nepajėgs įvykdyti prisiimtų įsipareigojimų Nacionalinei mokėjimo agentūrai, bankams, produkcijos supirkėjams, kreditoriams. Prisiimtų įsipareigojimų neįvykdymo priežastis ne vienam žemės ūkio subjektui teks įrodinėti teisme.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996-07-15 nutarime Nr. 840 „Dėl atleidimo nuo atsakomybės esant nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybėms taisyklių patvirtinimo“ išvardinti įvykiai, galintys tapti nenugalima jėga. Minėtame teisės akte tarp nenugalimų jėgų nepamirštas meteorologinių reiškinių (liūčių, šalnų, krušos, šalčio, sausros) poveikis. Neįteisintas nenugalima jėga, kurios negalima nei numatyti, nei išvengti, nei nugalėti, meteorologinių reiškinių poveikis (turintis tiesioginę įtaką augalininkystės produkcijai išauginti) yra kliūtis žemdirbiams pagrįsti dėl gamtos sąlygų poveikio neįvykdytus įsipareigojimus ir programuoja nuostolius.

Skelbiame, kad dėl iškritusių kritulių kiekio rajone susidarė išskirtinai ypatinga ekstremali situacija.

Kreipiamės į Lietuvos Respublikos Vyriausybę, prašydami:

1. Suteikti pagalbą 2017 m. meteorologinių reiškinių padariniams Rokiškio rajono savivaldybėje likviduoti, nuostoliais laikant ne mažesnę kaip 30 proc. vidutinę 3 metų rajono bendrosios augalininkystės produkcijos vertę, patirtus nuostolius kompensuojant rinkai žemės ūkio produkciją teikiantiems subjektams bei jauniems ūkininkų ūkiams (registravusiems veiklą ne anksčiau kaip prieš 5 metus) pagal deklaruotą plotą.

2. Iki 2018 m. vasario mėn. atlikti rizikų studiją dėl neprognozuojamų klimato reiškinių (kurių ateityje neišvengiamai daugės) poveikio žemės ūkiui ir numatyti konkrečias pajamų stabilizavimo priemones, tam numatant ir valstybės finansavimą.

3. Papildyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996-07-15 nutarimo Nr. 840 „Dėl atleidimo nuo atsakomybės esant nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybėms taisyklių patvirtinimo“ 3 punktą ir įtraukti į nenugalimų jėgų, kurių negalima numatyti, išvengti, nepriklausančių nuo pareiškėjo valios, sąrašą, meteorologinių reiškinių (liūčių, šalnų, krušos, šalčio, sausros) poveikį.

Savivaldybės meras

Antanas Vagonis

ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

KREIPIMASIS DĖL PAGALBOS 2017 M. METEOROLOGINIŲ REIŠKINIŲ PADARINIAMS ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖJE LIKVIDUOTI SUTEIKIMO

2017 m. rugsėjo 13 d.
Rokiškis

Šiais metais Rokiškio rajono žemdirbius ypatingai vargino šalti ir lietingi vasaros orai, ypatingai pragaištingos oro sąlygos susidarė javapjūtės metu – 2017-08-21 – 2017-08-27 laikotarpiu iškrito 3,5 karto didesnis kritulių kiekis už įprastą daugiameį. Melioracijos sistemos dėl nusidėvėjimo ir ypatingai didelio staiga iškritusio kritulių kiekio nepajėgė taip greit sugerti vandens. Dabartiniu metu esančios oro sąlygos ir perteklinis drėgmės kiekis dirvose neleidžia tęsti derliaus nuėmimo, vykdyti žemės dirbimo, žiemkenčių sėjos darbų. Papildomų kuro sąnaudų reikalauja ne tik sunkiomis sąlygomis vykdomi lauko darbai bet ir javų valymas, o ypatingai - džiovinimas. 2017-08-25 Rokiškio rajono ūkininkų sąjungos taryba kreipėsi į Rokiškio rajono savivaldybės administraciją su prašymu dėl ekstremaliosios situacijos paskelbimo. Vykdydama Rokiškio rajono ūkininkų sąjungos prašymą, Rokiškio rajono savivaldybės žalos žemės ūkio naudmenų pasėliams dėl gamtinių reiškinių, fizinių ar juridinių asmenų veiklos komisija 2017-08-25 ir 2017-08-28 apžiūrėjo ūkininkų savivaldos organizacijos nurodytus žemės ūkio pasėlių laukus. Vykdam apžiūrą 2017-08-25, po stiprios visą parą trukusios liūties (paros kritulių kiekis – 41,5 mm), nurodytuose plotuose devynių savininkų pasėlių laukai rasti apsemti. Pakartotinai 2017-08-28 apsilankius minėtuose laukuose, vanduo dirvoje buvo susigėręs. Minėta komisija konstatavo, kad ekstremalių įvykių kriterijus (ne mažesniame negu 10 ha vientisame dėl liūties žuvęs žemės ūkio pasėlių plotas) nepasiektas. 2017-09-06 Rokiškio rajono ūkininkų sąjunga pakartotinai kreipėsi į Rokiškio rajono savivaldybės tarybą, merą, administracijos direktorių su prašymu paskelbti ekstremalią padėtį. 2017 m. rugsėjo 6 d., dalyvaujant Rokiškio rajono žemdirbiškų organizacijų atstovams, įvyko Rokiškio rajono savivaldybės ekstremalių situacijų komisijos (toliau – Komisijos) posėdis. Komisija išnagrino pateiktus dokumentus, iš klausė posėdžio dalyvius. Lietuvos Respublikoje galiojantys teisės aktai neleido Komisijai priimti teigiamo sprendimo dėl savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo. Komisija nutarė kreiptis į Lietuvos Respublikos Vyriausybę, prašydama atsižvelgti į teisės aktuose nenumatytas aplinkybes ir įvertinti situaciją Rokiškio rajone. Net ir paskelbus savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją, valstybės paramos žemdirbiai negalėjo tikėtis, nes paramos nuostatos netaikomos teikiant valstybės paramą žemės ūkio veiklos subjektams už patirtą žalą ir nuostolius žuvus ar nukentėjus augalų pasėliams dėl stichinių meteorologinių reiškinių, nuo kurių draudimo įmonės draudžia.

Pasėlių draudimas, kaip visoje respublikoje (draudžiami ne daug kaip 7 proc. deklaruoto pasėlių ploto), taip ir Rokiškio rajone dėl draudimo sąlygų nelankstumo, nepastovumo nėra patraukli žemdirbių pajamų stabilizavimo priemonė. 2017 m. nuo liūčių poveikio viena iš labiausiai nukentėjusių kultūrų buvo žirniai, o minėto pasėlio nuo liūčių poveikio apdrausti net nebuvo galimybių, nes rapsų bei ankštinių augalų pasėlių išgulimo rizika nėra draudžiamasis

įvykis. Dar vienas nedraudžiamas atvejis – stovinčio vandens pasėliams padaryti nuostoliai. Šių metų didžioji augalininkystės produkcijos nuostolių priežastis kaip tik ir buvo perteklinis lietus, virš dirvos stovintis vanduo.

Rokiškio rajone 20 tūkst., arba 60 proc., gyventojų gyvena kaime, žemės ūkio veiklą vykdo apie 4 tūkst. ūkių. Vidutinis ūkio dydis – 16 ha. Dėl bendro iškritusių kritulių kiekio (tai liudija žymiai pakilęs upių ir ežerų vandens lygis), dirvose susikaupusios drėgmės, kuri nebeturi galimybių sumažėti, ūkininkų nuostoliai ir toliau didėja, nepriklausomai nuo ūkio dydžio ar veiklos rūšies. Žemdirbiai ne tik negaus planuotų pajamų, jų gamybos sąnaudos bus nuostolingos, bet ir nepajėgs įvykdyti prisiimtų išsipareigojimų Nacionalinei mokėjimo agentūrai, bankams, produkcijos supirkėjams, kreditoriams. Prisiimtų išsipareigojimų neįvykdymo priežastis ne vienam žemės ūkio subjektui teks įrodinėti teisme. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996-07-15 nutarime Nr. 840 „Dėl atleidimo nuo atsakomybės esant nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybėms taisyklių patvirtinimo“ išvardinti įvykiai, galintys tapti nenugalima jėga. Minėtame teisės akte tarp nenugalimų jėgų nepaminėtas meteorologinių reiškinių (liūčių, šalnų, krušos, šalčio, sausros) poveikis. Neįteisintas nenugalima jėga, kurios negalima nei numatyti, nei išvengti, nei nugalėti, meteorologinių reiškinių poveikis (turintis tiesioginę įtaką augalininkystės produkcijos išauginimui) yra kliūtis žemdirbiams pagrįsti dėl gamtos sąlygų poveikio neįvykdytus išsipareigojimus ir programuoja nuostolius.

Skelbiame, kad dėl iškritusių kritulių kiekio rajone susidarė išskirtinai ypatinga ekstremali situacija.

Atsižvelgdami į aukščiau rašte išdėstytas priežastis, prašome:

1. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministeriją ir į Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją:

1.1. 2017 m. meteorologinius reiškinius Rokiškio rajono savivaldybėje pripažinti nenugalima jėga žemės ūkio augalininkystės produkcijai išauginti;

1.2. inicijuoti:

1.2.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996-07-15 nutarimo Nr. 840 „Dėl atleidimo nuo atsakomybės esant nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybėms taisyklių patvirtinimo“ papildymą ir įtraukti į nenugalimų jėgų, kurių negalima numatyti, išvengti, nepriklausančių nuo pareiškėjo valios, sąrašą meteorologinių reiškinių (liūčių, šalnų, krušos, šalčio, sausros) poveikį;

1.2.2. iki 2018 m. vasario mėn. atlikti rizikų studiją dėl neprognozuojamų klimato reiškinių (kurių ateityje neišvengiamai daugės) poveikio žemės ūkiui ir numatyti konkrečias pajamų stabilizavimo priemones, tam numatant ir valstybės finansavimą.

2. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministeriją:

2.1. numatyti galimybę iki 30 proc. padidinti 2017 m. žymėto dyzelinio kuro normas pateikusiems prašymus, rinkai žemės ūkio produkciją teikiantiems, Rokiškio rajono subjektams bei jauniems ūkininkų ūkiams (registravusiems veiklą ne anksčiau kaip prieš 5 metus);

2.2. tiesioginių išmokų avanso išmokėjimą Rokiškio rajono pareiškėjams įvykdyti iki 2017 m. spalio 20 d.;

2.3. organizuoti tikslinį paraiškų priėmimą pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritį „Parama žemės ūkio vandentvarkai“ savivaldybėms, nukentėjusioms nuo 2017 m. nepalankių meteorologinių sąlygų, 2016 m. teikusioms paraiškas pagal minėtą priemonę, jei minėta parama nebuvo skirta.